Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 81 THURSDAY, APRIL 30, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 30-го КВІТНЯ 1998 р. Ч. 81 РІК CV

КРИЗУ СПРИЧИНИЛИ БОРГИ І БРАК ФОНДІВ

Київ. — Виступаючи на банковій конференції в Ялті, віцепрем'єр Сергій Тигипко сказав, що Україна опинилася в глибокій економічній кризі в результаті великих зовнішніх боргів і браку грошей на їхню сплату, повідомило 27-го квітня агентство Ройтерс. За словами віцепрем'єра, загальний борг України незабаром перевищить заплановані в бюджеті прибутки.

Це означає, сказав віцепрем'єр з питань економічної реформи, що Україна не позбудеться боргу навіть тоді, як перестане виділяти гроші на платні, пенсії і фінансування внутрішньої економіки. За його словами, для поліпшення ситуації потрібно відновити довір'я українських і закордонних інвесторів до українських цінних паперів і отримати фінансування від міжнародних фінансових установ.

Попередній міністер економіки Віктор Суслов сказав того самого дня на конференції в Києві, що Україну чекає ще глибша криза, якщо Уряд не зменшить видатків і не привабить інвестиції. За його словами, всі гроші, які Україна знаходить, йдуть на обслуговування боргів і навіть цього мало.

Раніше цього місяця Президент Леонід Кучма гостро скритикував Уряд за неспроможність вивести економіку з кризи. Л. Кучма сподівається зменшити дефіцит бюджету на цей рік, але зробити це буде дуже важко, бо вже у першому кварталі дефіцит, який дорівнював 1.4 блн. гривень, перевищив запланований удвічі. Треба ще врахувати, що держава заборгувала людям понад 2.5 блн. дол. у формі платень, пенсій та інших соціальних виплат. В. Суслов сказав, що дефіцит становитиме тільки 8 відс., а не 2.5 як сподівається Президент.

Великого удару Україні завдала торік фінансова криза на ринках Азії. Закордонні інвестори відтягнули свій капітал і покинули Україну. Проте деякі експерти вважають, що криза ця, а також тиск з боку Міжнародного валютного фонду, змусили Україну прискорити свої реформи. Уряд зрозумів, що борг занадто дорого обходиться й іншого шляху немає як проводити приватизацію.

Підприємців та інвесторів непокоїть те, як поведе себе нова Верховна Рада. В ній, як відомо, комуністи є найпотужнішим і найбільшим бльоком, який однак не зможе контролювати ввесь парлямент.

Інвестори вважають, що вирішальне значення для України матиме домовлення з МВФ про кредит на суму 2.5 блн. дол., що відкриє двері іншим капіталові. С. Тигипко сказав, що Україна вже підготувала програму, яка уможливить надання чергових кредитів МВФ і Світового банку в серпні або у вересні цього року.

Шукають убивців В. Гетьмана

Київ (УНІАР). — Як повідомив 25-го квітня заступник міністра внутрішніх справ України Леонід Бородич, українська міліція звернулась до правоохоронних органів усіх держав, з якими Україна має угоди про співробітництво у боротьбі зі злочинністю, із закликом надати допомогу у пошуках убивців Вадима Гетьмана.

Такі угоди підписано між державами СНД, зазначив Бородич. Від коментарів зпиводу самого вбивства заступник міністра відмовився, посилаючись натаємницю слідства.

Російський "Ґазпром" не дає ґазу

Донеччина (УНІАР). — Російський "Ґазпром" припинив доставу газу трубопроводом"Південний".

Кінцевими споживачами газу з цієї гілки є металюргійні підприємства Донецької области та важка промисловість Дніпропетровської области. Тільки металюргійний комбінат ім. Ілліча втратив за кілька днів близько 20 млн.дол.

Металюрги, які вчасно платили за ґаз, переконані, що їх від'єднали від газопроводу за борги інших українських підприємств.

Директори найбільших заводів Донеччини виїхали до Москви для переговорів. Від Уряду з ними поїхав лише голова "Укрґазпрому". На думку київського промислового лобі, Уряд самоусунувся від розв'язання проблем на ґазовому ринку.

Львівщина знову постраждала від повені

Львів (УНІАР). — За повідомленням обласного штабу цивільної оборони, через затяжні дощі, у 14 населених пунктах Мостиського, Яворівського і Старосамбірського районів Львівщини підтоплено 239 будівель.

Біля Яворова повінь зруйнувала опору високовольтної електричної мережі, в результаті чого без струму залишилися 15 сіл. У Добромилі припинено водопостачання, затоплено шляхи, перервано автомобільне сполучення із селами.

Корпус миру склав присягу

Київ (УНІАР). — Корпус миру ЗСА провів 23-го квітня врочисту церемонію складання присяги.

До складу нової групи добровольців, яка працюватиме в Україні впродовж двох років, входять 42 фахівці з питань економічного розвитку.

На церемонії виступив амбасадор ЗСА в Україні Стівен Пайфер. Він зазначив, що на сьогодні понад 450 американців несли службу в Україні. Добровольці ставлять собі на меті допомогти підприємцям у набутті бізнесових навичок, що підготує Україну до входу у світовий вільний ринок.

Затримано журналістів

Одеса (УНІАР). — Тут 25-го квітня увечері біля будинку Одеського обласного управління боротьби з організованою злочинністю та корупцією, без пояснення причин, правоохоронці затримали автомобіль, у якому були кореспондент "Радіо Свобода" в Одесі Ігор Столяров, оператор міської телевізійної компанії "АРТ" Ігор Казанжи та оператор телекомпанії "Одеса-плюс" Ілля Ланець.

Журналістів затримали і відпровадили в управління боротьби з організованою злочинністю та корупцією, де їх звинувачували у стеженні за будинком управління та недозволених фото і ведеозаписах. Їм погрожували і ображали. Працівники управління переглянули всі відеокасети та прослухали авдіозаписи, що були у затриманих.

Протримавши цілу годину та змусивши написати пояснення, що вони робили біля будинку, журналістів відпустили.

Того ж дня близько 5-ої години вечора затримано і першого заступника голови Одеського міського виконавчого комітету Анатолія Ворохаєва. До приміщення виконкому зайшли 14 озброєних людей у бронежилетах та строях спеціяльних міліційних підрозділів "Беркут", а також група працівників обласного управління боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Усім, хто був у приміщенні, наказали стати обличчям до стіни. Водночас у вікно А. Ворохаєва вдерлося ще троє озброєних беркутівців. За кілька хвилин Ворохаєва вивели.

А. Ворохаєв не залишав свого робочого кабінету з 23-го березня, тобто, відтоді, як міліціянти намагалися примусово "запросити" його до прокуратури. Під час виборів 29-го березня його обрано депутатом Одеської Обласної Ради, та обласна виборча комісія визнала недійсними результати виборів, мотивуючи це наявністю деяких порушень виборчого закону.

Дружині та адвокатові А. Ворохаєва в Обласному управлінні боротьби з організованою злочинністю та корупцією відмовилися дати будь-яку інформацію про затримання і місце його перебування.

Посадник Одеси Едуард Гурвіц назвав затримання А. Ворохаєва безглуздям. За його словами, давати свідчення Ворохаєв не відмовлявся, а не пішов до прокуратури тільки через поганий стан здоров'я.

Заснували депутатську групу

Київ (УНІАР). — Про створення депутатської групи під назвою "Новий курс для України — за регіональне відродження, захист вітчизняного товаровиробника та соціяльний захист" заявили 24-го квітня його координатори економічних наук Валерій Коломойцев та Михайло Павловський.

За словами В. Коломойцева, політична програма діяльності депутатської групи ґрунтується на „новому курсі" американського президента Рузвельта та тісно пов'язана до сьогоднішньої економічної дійсности України.

"Працюючи в підготовчих групах до першого засідання Верховної Ради, ми відстоюємо саме те становище, щоб більше уваги приділяти саме власному товаровиробнику, — сказав М. Павловський. — І тому з 25 запропонованих попередньо комітетів ми пропонуємо, щоб половина комітетів займалась саме проблемами відродження нашого власного виробництва, випрацюванням економічної політики в державі з орієнтацією на захист власного ринку, власного виробника, на розвиток регіонів, на соціяльний захист".

Створено науково-виробничий концерн „Наука"

Київ. — Ряд міністерств України створили акціонерну компанію — науково-виробничий концерн „Наука", покликаний стимулювати наукомісткі виробництва в оборонній галузі та відроджувати й розвивати критичні технології мікроелектроніки та інформатики, повідомила 28-го квітня УНІАР.

На презентації концерну генеральний директор Сергій Лузан сказав, що у його створенні взяли участь Міністерство у Справах Науки і Технологій, Міністерство Промислової Політики, Міністерство Освіти та Національна Академія Наук України за погодженням з Фондом Державного Майна, Міністерством Економіки та Антимонопольним комітетом.

З метою виходу на світовий ринок діяльність концерну „Наука" полягатиме в розвитку міжнародної науково-виробничої співпраці й передаванні високих технологій.

До складу концерну ввійшли державні та акціонерні підприємства України, що спеціялізуються у цій галузі й у галузях відповідних досліджень з інформатики та освіти: Державний науково-дослідний центр „Фотон", Національний технічний університет України „Київський Політехнічний Інститут", Радіоастрономічний Інститут, Інститут Монокристалів, науково-виробничі підприємства „Сатурн" і „Карат". Крім цього, до складу концерну, 51 відсоток акцій якого залишаються у державній власності, висловили бажання увійти науково-дослідний інститут „Оріон" та акціонерне товариство „Чисті метали".

А. Лебедь знову злітає в політичне небо

Красноярськ, Росія. — Московські газети повідомляють про подію, яка відбувається далеко від столиці: в Красноярську, центрі однієї з сибірських областей Російської Федерації, тепер обирають губернатора.

Увага засобів масової інформації до цієї події пов'язана з тим, що серед головних претендентів на пост губернатора є генерал Александр Лебедь, колишній кандидат на російського президента, колишній секретар Ради безпеки країни, тобто політик, який пройшов складний шлях від опозиції президентові Єльцинові до співпраці з ним, а відтак знову став противником Єльцина та теперішнього уряду Росії.

Двома іншими кандидатами на пост красноярського губернатора є Пьотр Романов — висуванець Комуністичної партії РФ, і Віктор Зубов, представник російських фінансових та заодно урядових кіл. Проти ген. Лебедя його противники ведуть брудну кампанію з метою дискредитувати його. Величезними тиражами надруковано фальшиві листівки, підписані нібито Лебедем, зміст яких має відштовхнути від нього виборців.

Однак досвідчений у політичних битвах генерал нащупав болючу точку в житті цього багатого на природні корисні копалини сибірського краю: капіталізація Росії привела до того, що сибірякам залишається дим від фабричних труб і відпади від сировинних виробництва, тяжка праця за мізерну платню, а в столицю відпливають чисті доходи. Тепер у Москві сконцентровано 86 відсотків фінансів всієї країни. Якщо місцеве населення повірить, що генерал деколонізує реґіон, то А. Лебедь переможе у губернаторських виборах. А тоді він неодмінно захитає існуючий порядок і таким чином саме життя висуне його кандидатом на президента Росії і головним противником іншого кандидата — посадника Москви Юрія Лужкова.

Кандидатуру А. Лебедя активно підтримує також сибірська інтелігенція. Красноярські вчені з цієї нагоди згадали, що знаменитий підкорювач Сибіру Єрмак мав подвійне прізвище: Аленін-Лебедь.

Росія озброює грецьких кипріотів

Москва. — Всупереч на американським протестам, що це може викликати ще більше напружену ситуацію в цьому поділеному між греками і турками острові, Росія таки вирішила в час доставити урядові грецьких кипріотів протилетунські ракети.

ЗСА останнім часом кількакратно намагалися заблокувати цеї продаж протилетунських ракет типу S-300, а Туреччина попередила, що може вдатися до військових заходів. Одначе у вівторок, 28-го квітня, Євгеній Ананєв, керівник російської фірми продажу зброї Розвоорженіє заявив, що Росія згадану зброю доставить на час згідно з контрактом. Протилетунські ракети будуть вислані в кінці липня і повинні прибути на Кипр у половині серпня.

Відкриття цього російського продажу протилетунських ракет сталося в дуже критичну хвилину для Кипру, острова, котрий від 1974 року є поділений між етнічними греками і турками, бо якраз у п'ятницю, 1-го травня, туди для відновлення переговорів має прибути Ричард Голбрук, спеціяльний американський посередник для справ Кипру. Кипрський уряд є представником грецької частини острова, Туреччина має понад 30,000 війська у північній частині острова, котра проголосила себе незалежною державою, котру досі визнала тільки Туреччина.

Кипрські офіційні чинники роблять натяки, що може вони відкладуть або зовсім відмовляться від купна, якщо почнуться серйозні переговори.

Одначе серед американських офіційних чинників існує переконання, що цей продаж є частиною турбуючих політичних кроків Москви, де вона уживає експорт для посилення своєї занепалої військової індустрії без жодної уваги на вислідки для закордонної політики.

Після сильних загострень у 1974 році, які загрожували військовим зударом, ситуація на Кипрі дещо устабілізувалася, але політичної розв'язки не знайдено. Мета Росії ясна: встромити клина по-між двох членів НАТО.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ТЕЛЕФОНІЧНА РОЗМОВА Л.КУЧМИ І Б.ЄЛЬЦИНА

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма у телефонічній розмові з Борисом Єльциним привітав президента Росії з призначенням Сергія Крієнка на пост голови російського уряду. Президенти України і Росії обговорили також ряд питань, які передбачається вирішити під час їхньої зустрічі 29-го квітня.

ПІДПИСАНО УГОДУ ПРО ВИРОБНИЧУ КООПЕРАЦІЮ

КИЇВ. — Тут 24-го квітня прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко та віцепрем'єр-міністер Російської Федерації Іван Рибкін підписали угоду між урядами України та Росії про виробничу кооперацію. За словами В. Пустовойтенка ця угода дещо конкретизує міждержавні документи, підписані раніше президентами України і Росії. Відповідаючи на запитання кореспондентів В. Пустовойтенко запевнив, що пуск 3-го енергобльоку Чорнобильської Атомної Електростанції відбудеться тільки після закінчення з'їзду Европейського банку реконструкції і розвитку (ЕБРР), який відбудеться в Києві наприкінці травня.

ПЕРЕМІЩЕННЯ В УРЯДІ

КИЇВ. — Голова держави підписав укази про звільнення з постів у зв'язку з обранням народними депутатами України міністра транспорту України Валерія Черепа, заступника міністра Кабінету Міністрів України Олега Петрова, голову Державного комітету України з медичної та медико-біологічної промисловости Юрія Спіженка. Іншим указом Леонід Кучма призначив Василя Рогового міністром економіки України, який до призначення працював першим заступником міністра економіки. Для впорядкування структури місцевих державних адміністрацій Президент України зобов'язав Кабінет Міністрів затвердити приблизний перелік їх управлінь, відділів, інших структурних підрозділів та їх граничну чисельність.

ПОТРІБНИЙ АНТИТЕРОРИСТИЧНИЙ ЦЕНТР

КИЇВ. — На надзвичайному засіданні Ради національної безпеки і оборони України під головуванням Леоніда Кучми було проаналізовано ефективність системи запобігання злочинам проти особи та суспільства. В результаті обговорення РНБОУ ухвалила рішення про необхідність звернутися до нової Верховної Ради з пропозицією невідкладно розглянути пакет законодавчих ініціятив Президента, спрямованих на створення належних умов для ефективної праці правоохоронних органів. Учасники засідання наголосили на гострій потребі створення антитерористичного центру, проведення перестації працівників правоохоронних органів, активізації діяльности патрульної служби, налагодження контролі за банковими операціями та фінансовим обігом. Всі погодилися, що пора покласти край пропаґанді насильства в засобахмасової інформації.

КАНДИДАТА ВВАЖАЮТЬ НЕДОСТОЙНИМ

СИМФЕРОПІЛЬ. — На адреси Президента України Леоніда Кучми, головиРади Міністрів АРК Анатолія Франчука, редакцій газет "Кримська Правда" та"Сельская Новь" надійшло звернення, за підписом 26 керівників підприємств агропромислового комплексу Бєлогорського району. Автори звернення вважають, що Н. Колісниченко — колишній перший секретар Бєлогорського райкому КПСС, колишній другий секретар Кримського обкомупартії, тепер директор Бєлогорської районної друкарні, який претендує на пост голови адміністрації цього району — це людина "яка не викликає довір'я і поваги у значної частини населення та керівників". Автори листа стверджують, що, як керівника РСК "Крим-Оранта", Н. Колісниченка притягали до кримінальної відповідальности за статтями КК України 86 (розкрадання майна в особливо великих розмірах), 165, ч.2 (підроблення документів), 80 (незаконні валютні операції). Та кримінальну справу тоді припинили, а Колісниченка призначили директором друкарні без погодження з державною адміністрацією. У листі вказано, що Колісниченко постійно критикує владу, "а також використовує методи погроз, шантажу, і тиску".

НЕ ХОЧУТЬ МЕДАЛІ Ґ. ЖУКОВА

ЛЬВІВ. — Львівські обласні організації Всеукраїнського Об'єднання Ветеранів Другої світової війни, Спілки Офіцерів України, Конгресу Української Інтелігенції надіслали відкритого листа Президентові України Леонідові Кучмі, у якому висловлено занепокоєння з приводу указу голови держави про нагородження громадян України медаллю Георгія Жукова. Автори листа незгідні з тим, що українців нагороджуватимуть медалею "іншої держави",бо вважають "полководця Жукова одним з гнобителів українського народу,представником антиукраїнської сталінської когорти". Автори листа висловили сподівання, що Президент скасує указ, як такий, що "ображає честь українського народу".

У СВІТІ

У НЕДІЛЮ, 26-ГО КВІТНЯ, В Ґватемалі до смерти побито римо-католицького єпископа, два дні після того як він представив свій різкий звіт про нехтування в країні людських прав, упродовж 36-річної громадянської війни. Напасник цементовим бльоком розбив голову 75-річному Єпископові Хуанові Жерардові Конедері, в гаражі його помешкання в Ґватемала Сіті. Прокуратори заявили, що покищо не встановили причини вбивства. У своєму звіті Єпископ Конедера вину вбивств понад 50,000 осіб і зникненню додаткових 50,000 під час громадянської війни від 1961 до 1996 року, складає на ґватемальську армію та цивільні півзвійськові угрупування.

ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКА ФЛЬОТА ЗСА та її керівництво вирішили свій найновіший та найбільш грізний підводний човен назвати ЮСС „Джіммі Картер", вшановуючи цього підводника та колишнього 39-го Президента Америки. Підводний човен „Джіммі Картер", довжиною 353 стіп буде також відомий під назвою ССН 23. Якраз тепер він є в стадії будови відділом електричних човнів знаної фірми Дженерал Дайнемікс. Заплянованo, що названий підводний човен прилучиться до американської військово-морської фльоти в 2001 році.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 27-ГО КВІТНЯ, в Білому Домі у Вашінґтоні окремо відзначено 50-річчя існування Ізраїля. На тому святкуванні Менахем Маґідор з Гебрейського університету в Єрусалимі передав президентові Біллові Клінтонові почесний докторат з філософії. Б. Клінтон є першим американським президентом, що удостоївся такої шани, після президента Гаррі Трумана, котрий 14-го травня 1948 року підписав документ, яким ЗСА були першою країною, що формально визнала Ізраїль. Отримуючи грамоту, президент Б. Клінтон сказав, „що здійснений президентом Г. Труманом акт був одним з наших величних моментів".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

СТВЕРДЖЕННЯ НАПРЯМНИХ УНСОЮЗУ

Український Народний Союз існує для:

** поширювання принципів братської діяльности;*

** збереження української, української американської і української канадської спадщини і культури;*

** надання своїм членам високоякісних фінансових послуг і продуктів.*

Як братська забепеченева установа, УНСоюз реінвестує свої прибутки для добра своїх членів і української громади.

Пекуча проблема

Щораз частіше знаходимо в американській пресі та інших засобах інформації статті та думки на тему шкільництва в ЗСА та його все більших і більших недомагань, які доводять до низького рівня знання американської молоді в порівнянні із однолітками з Европи.

У великих містах ці недотягнення шкільництва є тепер більше на овиді, як були давнішими роками і відповідальні за проблему шкільництва урядові чинники не лише порушують цю тему при різних нагодах, але стараються також шукати способів для поправи навчального рівня, що стає щораз нижчим. Саме тому в останніх тижнях в Ню Йорку, де може найбільше відчувається брак знання та елементарних відомостей серед шкільної дітвори, раз-у-раз читаємо та чуємо нові пропозиції як покращити рівень науки і які середники для того використати. Ось тепер пропонують саме літні лекції для учнів, рівень знання яких не дорівнює вимогам, вечірні кляси, а також відповідні дошколювання для учителів.

Чи все це змінить існуючий стан, який обнизився в останніх роках, а який щойно тепер став загальною темою дискусій та алярму, побачимо в майбутньому. Не допомагає до піднесення навчального рівня в школах факт, що в ЗСА щораз більше живе дітей іміґрантів з різних країн і питання двомовности в початкових чи середніх школах також стало кісткою незгоди поміж учителями, політиками та батьками. Особливо питання двомовности тепер актуальне в Каліфорнії, де в червні буде проголосована т. зв. Пропозиція 227, якою або впровадять обов'язкову двомовність у школах, або залишать лише як пануючу англійську мову. Все це однак вказує наскільки занедбаний є відтинок шкільництва в ЗСА та на як низькому він опинився рівні.

Хто побував у Франції чи Німеччині та зустрівся там із молоддю може відразу відчути різницю у знанні підставових предметів історії, географії чи математики між тамошньою молоддю, а молоддю в ЗСА. Ми маємо нагоду тепер з гордістю ствердити, що молодь з України має також куди більше знання, яке виносить із середніх шкіл та при тому дещо поважніший підхід до науки, як існує тепер тут.

Ніяк не допомагають до підвищення навчального рівня усі технічні засоби, які ми тут тепер маємо, як комп'ютери, Інтернет чи навіть давня, але далі улюблена телевізія, яка відсуває на далекий плян давній звичай читання книжок чи навіть писання. Молодь щораз менше вміє індивідуально думати, писати чи цікавитися літературою.

Як читаємо в американській пресі, ситуація в коледжах не є краща, а навпаки також рівень знання та науки спадає через інфляцію ступенів, які професори в коледжах дають не за знання, а з інших мотивів, як ось втримання даного курсу, чи із-за натиску студентів, які грозять своїм професорам, коли не дістають високих оцінок.

фляція навчальної системи, яка скорше чи пізніше відіб'ється на загальній інтеліґенції підростаючого покоління.

Члени нашої спільноти однак не можуть стояти тільки поруч як обсерватори та стверджувати, що ця проблема в Україні представляється краще та що молодь виносить зі шкіл куди вищу освіту. Це добре і ми можемо тим пишатися, але ми знаємо також, що в ЗСА є сотки української дітвори та молоді, яка є під впливом загального стану на шкільному відтинку, а тим самим стоїмо перед перспективою, що наша майбутня інтеліґентна верства в ЗСА буде також проявляти браки, як і її однолітки англійського, польського, еспанського чи муринського походження. Вплив оточення і загальної настанови іде завжди по лінії найменшого опору, а декілька вкрадених годин у суботніх українських школах чи літніх високошкільних курсах ніяк не можуть заступити цілорічного систематичного відповідного до віку, але все ж поважного підходу до навчання і знання.

Олександер Домбровський

ЧОТИРИ ЮВІЛЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

В 1998 році відзначаємо чотири особливо важливі дати-ювілеї нашої науки: 125-ліття Наукового Товариства ім. Шевченка (1873-1998), 100-ліття виходу в світ першого видання першого тому „Історії України-Руси" Михайла Грушевського (1898-1998), 80-ліття Української Академії Наук в Києві (1918-1998) і 35-ліття єдиного в діяспорі наукового журналу „Український Історик" (1963-98).

Галичина — П'ємонт української науки

11-го грудня 1873 року засновано у Львові Літературно-Наукове Товариство ім. Шевченка, огнище літературно-наукової діяльности, бо вільна наука й літературна творчість під російською окупацією були тоді під забороною емських і валуєвських указів.

Головними промоторами покликання до літературно-наукового життя первісного НТШ були громадські й культурні діячі з Великої України. Перший етап діяльности включав придбання друкарні, видання книжок і журналів та ведення культурно-просвітянської діяльности. Та прогрес на полі національно-культурного відродження диктував вищі завдання нашій науці. Тому в 1893 році почалася реорганізація товариства, яке перейшло виключно на академічні позиції як Наукове Товариство ім. Шевченка, на зразок західньо-европейських наукових центрів, з трьома секціями: філологічною, історично-філософічною та математично-природничо-лікарською.

Першим головою зреорганізованого НТШ став Олександер Барвінський. В тому ж часі до Львова приїхав у 1894 році найкращий учень В. Антоновича, молодий, але дуже здібний і рухливий історик — Михайло Грушевський, який очолив історично-філософічну секцію, а відтак редакцію „Записок НТШ" і був головою Товариства аж до 1913 року.

У цей особливо ґрандіозно-творчий період доби М. Грушевського в НТШ товариство було некоронованою Академією Наук, незатвердженою Віднем лише в наслідок інтриґ, головно з польської сторони. Навіть в умовах польської займанщини НТШ тримало гідно прапор української наукової правди, й щойно на порозі 1940 року червоні валуєви брутально зліквідували товариство. Воно негайно відродилося в західній українській діяспорі, а після розпаду СССР — в українському Львові, вже в умовах незалежної української держави.

Ювілей 125-ліття НТШ нагадує нам змагання за існування вільної української науки та вірність українських вчених ідеалам, виписаним на прапорі незнищимого НТШ.

Наука на службі нації

Друга половина XIX ст. була знаменна великими досягненнями на полі історичних наук, зокрема в ділянці відчитання архівних скарбів античного світу (гієрогліфи й клинове письмо) з його документами, що надало історичній науці методологічний напрям документалізму. Це не залишилося без впливу й на світ української науки. Настав час дати українській національній спільноті більш змодифіковану синтезу історично-національної метрики народу в умовах пожвавленого проґресу на полі національно-культурного ренесансу й політичних аспірацій.

В 1898 році появилося перше видання першого тому запляннованої на ширшу скалю „Історії України-Руси" М. Грушевського, услід за яким появилося друге видання, а в 1913 році — третє, доповнене, де наш історик сягнув аж до старо-кам'яної доби — палеоліту, узгляднюючи перші етапи розвитку допоміжних дисциплін історії та досягнення тодішньої науки на полі археології, соціології, антропології, етнографії й етнології та різних тез і гіпотез в науці. Це був змодифікований дебют творення української національної історіографії з наголошенням історичної аксіоми про самостійність історичного процесу на території України й його незалежність від процесу фіно-монголо-московської півночі. 100-літній ювілей народження „Історії України-Руси" з-під пера титана української національної історіографії — це знаменна дата в історії нашої науки й культури.

Плідна доба УНР

В добі наших Визвольних змагань виринув постулят покликання до життя науково-академічного центру, спонзорованого державними чинниками. Ініціятива здійснення згаданого постуляту на полі зорганізовання Української Академії Наук вийшла від Українського Наукового Товариства в Києві, а її остаточно здійснено 1918 року актом затвердження Гетьманом Павлом Скоропадським. Українська Академія Наук складалася з трьох основних відділів — історично-філологічного, фізико-математичного й соціо-економічного. Президентом Української Академії Наук вибрано видатного ученого В. Вернадського, а секретарем — знаного орієнталіста А. Кримського.

Заснована УАН розгорнула значну діяльність, видала цілу плеяду визначних наших учених і низку цінних публікацій у 20-их роках. Щойно на порозі 30-их років червона Москва й її „українські" підголоски вчинили погром нашому науковому світові, зорганізованому в рядах УАН, що не минуло й нашого найбільшого історика, М. Грушевського.

У діяспорі Українська Вільна Академія Наук (УВАН) продовжує світлі академічні традиції київської УАН, що тепер є в стадії відродження в умовах української державности.

На сторожі правди

Українська історична наука відзначає 35-ліття єдиного в діяспорі науково-історичного журналу (1963-1998), офіціозу Українського Історичного Товариства, який відіграв неоцінену ролю у відродженні і збереженні кращих традицій української національно-державницької історіографії — в добі невідрадного стану нашої історичної науки в умовах російсько-совєтської дійсности, а також тепер, після видновлення нашої державности, бо в Україні все ще дають про себе знати залишки совєтської „наукової" політики. Здорові критерії науково-дослідного об'єктивізму в аспекті нашої історичної правди надто повільно відтісняють накопичені фальшивки совєтської псевдонауки, продукованої за вказівками партії й уряду. При згаданих умовах наш молодий тоді, але здібний і надзвичайно активний історик, тепер уже заслужений учений проф. Любомир Винар, разом зі жменькою таких самих ідеалістів, як він, почав видавати, від 1963 року, журнал „Український Історик", на сторінках якого спростовувано об'єктивно-науковими працями совєтські фальшивки й наголошувано нашу історичну правду, промовчувану в поневоленій Україні.

В парі з тим покликано до життя Українське Історичне Товариство, яке нав'язало до світлих традицій доби Михайла Грушевського й його історичної школи при нашому вельми заслуженому львівському НТШ. Сьогодні сотні примірників „Українського Історика" й іншої літератури йдуть в Україну як антидот до совєтських видань, які дотепер засмічують полиці наших наукових установ.

35-ліття в історії — невелика хронологічним діяпазоном дата, але в даному випадку особливо значуща, бо пробивала стіну промовчування й фальшування української историчої дійсности. За час від 1963 до 1998 року вийшло 51 томів „Українського Історика", крім інших публікацій, в умовах еміґраційної мізерії.

Згадані чотири ювілеї — це знаменні досягнення в історії української культури — духовости соборного маштабу.

Наталія Пазуняк

Тужливий спів лемкини

Іванна Савицька, „З мого вікна"; ескізи, присвячені синові, В-во „Свобода", Джерзі Сиpermanent, Н. Дж.; 1997 р. 139 стор.

Перед читачем — виroблена авторка малої прози. Два моменти — вроджений наративний талант і незмінний тонус емотивного піднесення — дали їй змогу пройти дотеперішній творчий шлях її життя, при чому сильні удари долі не заломили її на обраному шляху. Людина із запаленою Божою іскрою триває у своїм ході до художньої досконалости. Істинним усібленням цього творчого явища є Іванна Савицька.

Від ударів долі можна похитнутися, але не впасти, від болю можна принишкнути у глибокому мовчанні на певному етапі, але не замовкнути на завжди.

Рисою творчости автрки є погідність, а навіть молодеча життєрадісність. Читаючи один за одним нариси, ескізи-спогади, спостерігаємо свіжість у підході до теми, у подачі матеріялу, навіть у доборі сюжету. Цілісний образ персонажа і його мільє передається читачеві; і так здійснюється творчий процес не самої авторки, а її твору у емоційній співдії з читачем.

Авторка доконала свого, випустила в світ живого птаха — жар-птицю, що живе вже власним життям і вичаровує відгомін у особі читача. Як же інакше можна інтерпретувати відчуття радости тоді, коли на душі читача — смуток? І як можна „пояснити" неслухняні сльози читача, зокрема при лемківських ескізах, де наче із самого прапредківського ґрунту, на якому примістилась убога хижа, виростає велетень-лемко, який боронить голіруч свою хижу як матір — від наїздників ворожих і падає мертвим, але не упокореним на рідний поріг... (це образок із „Акції Вісла").

„Ой верше, мій верше..." тужливим стогоном лине пісня із грудей лемкині-авторки, яка зуміла зберегти знання рідного діялекту, найстародавнішого у його праукраїнському звучанні з місцевими притаманностями. І хочеться висловити глибоку вдячність авторці за образок — сумний, болючий та й чарівний із її найвужчої батьківщини.

Перегляньмо ряд її нарисів і ескізів, що пронизує сприймання читача як журчання підгірського потоку.

Автобіографія авторки вкроплена в цей потік, але зовсім не домінує в ньому — вона там серед інших рівних їй, вищих і найвищих. Залишається в пам'яті пластично зарисована візита групи гімназисток-семінаристок з Перемишля у Великого Митрополита на Святоюрській Горі. А речником їх — 10-літня Іванка з кокардою на голові і букетом рож у руках. Мала Іванка із трепетом у всьому єстві робить кроки по довгому червоному килимі — надто довгому, а зустрівшись зором із поглядом неземної доброти Святця, не годна з усієї приготованої орації ні слова вимовити, лише сльози ринули, а батьківські теплі обійми Митрополита заступили усе інше. Незабутній образок.

З глибокою відданістю накреслює авторка життєвий шлях свого мужа, покійного Романа Савицького, великого піяніста, закоханого не лише в музику, але й у чарівну лемкиню, талановиту Іванку. Бачимо його як стипендиста Великого Митрополита, мецената молодих українських талантів: як скромно появляється студент Роман у приймальні Святця із свідоцтвом у руках. — А пильнуєш фортепіяну, Романе? — Роман чує запит і без поспіху вручає свідоцтво. Обличчя Митрополита виявляє вдоволення, а рука сягає до шуфляди за необхідним грошем на празькі музичні студії.

У ескізах виринає то там, то знову деінде постать достойного батька авторки, предоброго отця Олександра Трешневського і шляхетної в своїй появі матері її Марії — так, начебто вона (Іванна) ніколи не розлучалася з ними; вони у гідності своїй і доброті були надалі з нею, як відійшла десь у небесне царство... Тож минуле, сучасне й майбутнє у неї — у неперивнсті буття.

Є у авторки серія фельєтонів і ескізів „З пташиного лету", але й „З мого вікна". Саме так діє спостережливість письменниці. бо вона охоплює — з лету птаха — оте найкраще в людині і як скарб передає читачеві. Ми пізнаємо Міку Гарасовську, закохану в барву і лінію, у свій світ зображень. Ось рядок із фразеології авторки, що дорівнює наснагою тайні образотворчого вислову: „Фраґмент церковці в Поворознику, — доземний поклін мистця розп'ятій Лемківщині". Ікони Гарасовської сходять із старих стін, молодіють, одягаються в людську одежу і йдуть між людей ширити мир і любов". А ось постать мисткині при праці — на лоні природи: „Вітер розносить дико поли каптана, здирає з чола капелюх, трясе мальбертом, але мисткиня працює вперто, хапає живу природу цупко у жменю і кладе її непорочну на сірі малярські полотна".

Природа особливо близька авторці, тож наведемо хоча один спалах емоцій, що дав змогу їй розказати про осінь: „...Осінь у той час несла свою поезію, ткала нитку краси, розтягала довкола чари своїх плодів..."

В іншому ескізі-спогаді перебуваємо незабутні хвилини з великим журналістом, патріярхом публіцистики Іваном Кедрином-Рудницьким, який пізнав талант авторки і дав

(Закінчення на стор. 3)

Осип Зінкевич

Невже ми програли вибори? Ні, не програли

III

Зовсім окрему, в основному деструктивну, ролю у Верховній Раді будуть відігравати Наталя Вітренко, голова Проґресивної Соціялістичної партії, разом з В. Марченком і відомим українофобом, депутатом Верховної Ради XII скликання О. Чародєєвим. Це тріо буде боротися у парляменті як з комуністами й соціялістами — Симоненком і Морозом, так і з націонал-демократами та центристами. Ця партія, здобувши аж 22 депутатські місця, зуміла „відібрати" у комуністів і соціялістів кількасот тисяч голосів і послабити їхнє становище у парляменті. Не тайною є, що владні структури легко і часто використовують Н. Вітренко для боротьби з немилими владі політиками. Так, наприклад, два дні до виборів державні телевізійні канали, зокрема УТ-1, кільканадцять разів демонстрували її виступ проти Симоненка, Мороза й Лазаренка, що і допомогло їй у виборах.

Щоб ознайомитися з реторикою цієї діячки, вартувало б зацитувати уривок з її передвиборчої листівки: „Товариші! Співгромадяни! Брати! Не пропустимо у Верховну Раду кравчукістів і фашистів, лазаренківців і щербанівців, партію НДП і малих кучманоїдів — „Трудову Україну", Партію Регіонального Відродження, бльок „СЛОН" й інші резервні загони правлячого режиму. Не довіримо себе більше „комуністам" Симоненка і „соціялістам" Мороза... Анатема злодіям!.. Тільки так переможемо злодіїв всіх мастей і рухівців всіх мастей! За нашу і вашу Наташу!".

У багатьох осіб в Америці й Канаді, які телефонували до Києва у ці історичні дні, виринало тривожне запитання: хто і чому виграв на виборах та хто і чому програв? Яку ролю відіграла молодь у цих виборах? Чи справді понеділок, 30-го березня, став „чорним понеділком" у нашій новітній історії?

В першу чергу слід віддати належне Рухові, який вів дуже посилену і активну передвиборчу кампанію, не користуючись жодними „компроматами" на своїх політичних противників. Кількість фракції Руху збільшилася з 28 депутатів попереднього скликання до 48 теперішнього, і може ще збільшитися на 10-15 „безпартійних". Рух, як можна було передбачити, єдиний з-поміж усіх національно-демократичних партій і бльоків вибори виграв, здобувши вагому перемогу, хоч рівночасно він вибори і програв. Принцип об'єднання всіх національно-демократичних сил навколо Руху був від самого початку помилковим. Тому численні заклики В. Чорновола об'єднуватися навколо Руху не здобули жодного відгуку серед інших партійних діячів. Рух ішов на вибори самостійно, і всі інші партії ішли самостійно. Тому Рух є до великої міри співвідповідальним за передвиборче розбиття і роз'єднання. Концепція єдности навколо Руху не спрацювала. Спрацювати могла тільки коаліційна єдність навколо української національної ідеї на паритетних засадах. На цих чи дуже подібних засадах могли об'єднатися дві потужні сили — націонал-демократи і націоналісти з однієї сторони і центристи з другої, зменшивши кількість передвиборчих партій і бльоків з 30 до кількох. Але ані одні, ані другі не спромоглися на єдність. Рух міг стати лідером єднання, якщо б його керівники усвідомили, що чим більша і потужніша партія, тим більша перед нею і відповідальність.

Коли проаналізувати передвиборчі програми націонал-демократів і центристів, то кожному стане ясно, що у них є більше ідеологічно-програмово спільного, ніж різного.

Крім Руху, вибори виграли дві нові політичні сили, які тільки недавно заявили про себе в українській політиці — це „Зелені" і „Громада". „Зелені", роздобувши колосальні фонди, повели найсильнішу передвиборчу агітацію в засобах масової інформації, послуговуючись популістськими гаслами про чистоту неба, землі й повітря. Суспільство ототожнювало „чистоту" їхніх „зелених" ідей з чистотою їхньої політичної боротьби і проголосувало за них.

Виграла вибори і „Громада". Втіленням її є не лише Павло Лазаренко, але й акад. П. Толочко, Дмитро Гнатюк, колишній амбасадор України у ЗСА О. Білорус, колишня міністер культури Лариса Хоролець, мільйонерка Юлія Тимошенко, молодий і дуже перспективний політолог В. Чепинога і багато інших. Від самого початку „Громада" стала об'єктом шаленої, неперебірливої і брудної кампанії. Всі державні засоби масової інформації, державні структури, генеральна прокуратура і навіть Президент України вели до останнього дня кампанію „компроматів" проти В. Лазаренка і „Громади". Ця кампанія породила компромітуючі матеріяли на самого Президента, які були масово розповсюджені в Києві тиражем у 800,000 примірників (одним з першочерговим завдань Верховної Ради повинно бути розслідування цих „компроматів", і якщо звинувачення підтвердяться відповідними документами, тоді П. Лазаренкові не місце у парляменті, а Президентові — на президентському пості). Ця неперебірлива кампанія вдарила владні структури бумерангом: П. Лазаренко і „Громада" вийшли переможцями, здобувши у парляменті майже стільки ж депутатських місць, як і „партія влади" НДП, у розпорядженні якої були всі державні засоби масової інформації і велика частина державної адміністративної структури.

Молодь на вибори пішла і навіть дещо виграла. Серед обраних є 6 молодих депутатів, віком до 30 років, а серед них і голова Молодого Руху В. Кириленко. Кільканадцять молодих людей обрано до міських, обласних і районних Рад.

Молодь увійшла у велику політику, зокрема пристала до партії „Реформи і Порядок" В. Пинзеника, яку уважає своєю, і до НДП А. Матвієнка. Молодь почала брати активну участь у політично-партійній діяльності, вчиться на помилках старшого покоління, щоб їх не повторювати в майбутньому. Завдяки студентській молоді, партія „Реформи і Порядок" здобула великий процент голосів у Запорізькій, Івано-Франківській, Львівській і Тернопільській областях, а також у Києві.

(Закінчення буде)

Тужливий...

(Закінчення зі стор. 2)

її свій „заповіт" — „писати, і ще раз — писати". А далі йде зустріч з Україною, листовне знайомство з світлими постатями українських книжників, хоча б Іван Лозинський, його листи й статті про авторку, а згодом біль з приводу смерти його.

Авторка дала тут збірку своїх казок для дітвори, а також із віршиків для шкільної молоді чи й дітей. Бісики в очах Івани вказують на вроджений їй гумор, притаманний українській людині. Тож читаємо гуморески її із щирим, хоча може іронічним її посміхом. Але чи ж може жити гумор без дрібки сарказму й іронії? Родинні світлини завершують книжку, а хотілося б, щоб вона не закінчувалась так швидко, щоб зберегти легіт з-понад гір і потоків Лемківщини.

А все це разом посвячене найдорожчому синові — Романові молодшому, що успадкував від батька свого любов до музики й здібності до мистецького сприймання світу.

РАДА ЕВРОПИ ГОТОВА ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ

Страсбург, Франція. — Рада Европи висловила готовість допомогти Україні в активізації реформ, повідомила УНІАР. Виступаючи 22-го квітня на засіданні цієї організації, президент Парляментарної асамблеї РЕ Лені Фішер сказала: „Рада Европи та Україна мають об'єднати зусилля для прискорення процесу реформування України. Ці проблеми, зокрема щодо самоврядування України ми будемо вирішувати у відкритій дискусії". Суддею нового Европейського суду з прав людини у Стразбурзі обрано Володимира Буткевича, голову Комісії Верховної Ради України з питань прав людини.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ УРЯДУ президента Билла Клінтона твердять, що Росія допомагає Індії будувати морського запусту балістичні ракети, котрі з своїми ядерними боєголовками можуть легко сягнути в нутро Пакистану. Ця допомога триває вже принаймнеше три роки, не зважаючи на те, що Росія постійно запевняє, що її науковці не вносять жодної забороненої технології до індійської ракетної програми. Віцепрезидент Ал Ґор та інші державні чинники зверталися до російських властей з вимогою припинити цю допомогу, але без успіхів. Уряд ЗСА побоюється, що цей проєкт може значно погіршити вже й без того дуже напружену ситуацію між цими двома країнами Південної Азії. Пакистан та Індія від часу отримання незалежности від Британії в 1947 році вже тричі воювали між собою і постійно змагаються за здобуття ядерної зброї. Згадані ракети зі засягом 200 миль можна буде запускати з підводних човнів.

Д-р М. Рожелюк про своє чудотворне видужання

Українські громади двох місцевостей на Фльориді нещодавно мали нагоду зустрітися з д-ром Михайлом Рожелюком і його дружиною та почути особисто від нього історію чудесного зцілення від недуги, коли лікарі вже давно йому ніякої надії не давали.

В неділю, 15-го лютого ц.р., д-р Михайло і Галина Рожелюки виступили в залі української греко-католицької церкви в Ст. Пітерсбурґу. Після перегляду годинного документального відеофільму появи Матері Божої чотирьом дівчаткам в маленькому іспанському гірському селі Ґарабандал, у 1961-1965 роках, всі присутні приймали участь в молитві вервиці, яку проводила Галина Рожелюк, а потім мали нагоду почути розповідь самого Михайла і поспілкуватися з ним особисто, а також поцілувати чудотворну ікону-медалик Матері Божої, з якою д-р Рожелюк читав молитви над кожним з присутніх окремо.

Наступного дня М. і Г. Рожелюки виступили зі своєю цікавою доповіддю у залі греко-католицької церкви в Норт Порт, де ще довго після закінчення виступу присутні не розходились, задавали запитання Михайлові і Галині та ділилися своїми особистими проблемами.

Після того, що вже багато з нас мали нагоду чути про д-ра Рожелюка, а також бачити його на телепрограмі „Контакт" коротко хочу розповісти читачам про Михайла.

Д-р М. Рожелюк, дентист з Торонто, Канада, одружений з Оленою Головатою, мають двоє дітей, Наталку і Андрія. Олена, колишня вчителька середньої школи й українських шкіл. Крім праці й виховання своїх дітей, обоє були активні в українській громаді Торонто, особливо в організації СУМ, як виховники й члени управ, співали в хорах „Прометей" і „Діброва". Д-р Михайло також грав в оркестрі „Батурин", любив займатися різного виду спортом. Між роками 1986 і 1989 М. Рожелюк був головою Крайової Управи СУМ в Канаді.

Вертаючись з проби хору 19-го лютого 1986 року, М. Рожелюк потрапив у катастрофу. На його авто з повного розгону наїхало ззаду друге авто, залишаючи його з невиліковним пошкодженням карку, хребта і щоки. Наступні вісім років д-р Рожелюк провів в постійному невимовному болю.

У квітні 1994 року Рожелюки, сповняючи обіцянку покійній матері, поїхали з прощею до Ґарабандал. Напередодні повороту до Канади, у Великодню неділю 1994 року, д-р Рожелюк був поблагословлений медалею, яку Матір Божа ділувала в часі своїх появ в Ґарабандалі. В тому моменті він був чудесно зцілений.

Від того часу Рожелюки з вдячности Господеві та Пресвятій Матері Божій посвятили своє життя, щоби свідчити про велике милосердя й силу Божу і Пресв. Богородиці. Вони радо моляться з потребуючими поодиноко або відвідують окремі громади, щоби поширити доручення Матері Божої. Розказують вони про св. Вервицю, про конечість гідної сповіді й частого Святого Причастя і висвітлюють документальний відеофільм про Ґарабандал, закінчуючи власним свідченням. Присутні також мають нагоду поцілувати іконку-медалик Матері Божої.

Михайло і Галина Рожелюки тісно співпрацюють із Джоуї Ломанджіно і працівниками Богородиці Кармельської Гори в Lindenhurst, NY. Вони є під духовною опікою й провідництвом Єпископа Романа Даниляка, апостольського адміністратора Торонтської епархії, який в листі дав їм дозвіл і своє пастирське благословлення на їхню апостольську працю.

Виступи Рожелюків набирають все більшої популярности не тільки в Канаді, але і в Америці, дуже радо вони зустрічаються зі слухачами, які приходять почути про небуденну подію. В 1996 році я мав нагоду разом з Рожелюками і Джоуї Ломанджіно відвідати це незвичайне місце Ґарабандал, що назавжди залишиться в моїй пам'яті.

Ігор Раковський

Школа Нюарку в пошану Т. Шевченка

В школі св. Івана Хрестителя в Нюарку відбувся концерт в дні 29-го березня ц. р., яким громада Нюарку, Н. Дж., і околиці відсвяткувала життя і творчість Тараса Шевченка.

Концерт почав парох о. Франко Шадяк вступним словом, а музично-мистецьку програму виконали учні та учениці школи, церковний хор і запрошені виконавці. Перше виступили діти нижчих кляс, які заспівали пісні до слів поета „Бандуристе, орле сизий...", „Зацвіла в долині", „Зоре моя вечірняя", ці дві при супроводі сопілкарів (четверта і п'ята кляса), та переплітаючи деклямаціями віршів: „Заповіт" Шевченка (садочок), „Садок вишневий" (перша кляса), „Учітеся, брати мої!" (друга кляса), а уривки із „Послання" виконала третя кляса.

Окрему точку дав ансамбль бандуристів „Примавера" під дирекцією Сестри Бернарди, співаючи „Садок вишневий", „Думи мої" і „О, Україно!" при супроводі бандур. Надпрограмово був виступ д-ра Миколи Цісельського, гостя з України, якого мистецька рецитація уривків з поем Тараса Шевченка дала слухачам сильні переживання.

До успіху концерту причинився виступ церковного хору з кількома піснями під професійним проводом диригента Михайла Стащишина та двох солісток — Лесі Грабової і Олі Стащишин при супроводі бандур, які співом чудово передали незабутні слова поета.

Хор вищих кляс доповнив програму монтажем співу та гри на сопілках, і на тім тлі деклямацією, яку виконали Ірина Браташ, Роксоляна Рак Волошин, Маркіян Гадзевич, Софія Падковська і Христя Яримович, восьмиклясники.

Порівнюючи з попередніми роками, цей Шевченківський концерт був чи не найкращим, до чого причинилася старанна підготова та ентузіястичне виконання дітьми школи і гостями. Спеціяльне признання належить диригентові Михайлові Стащишину, учительці Марії Робак, Сестрі Бернарді та всім, що з дітьми працювали-підготовляли, а окрема подяка Сестрі Хризостомі, директорці, яка так вміло провадить цю унікальну школу в стейті Ню Джерзі, та тим, що прикрасили залю та приготовили перекуски.

Цей шкільний концерт поглибив свідомість неповторности творчости поета і його великої любови до України, а в душах молодих виконавців залишив переживання на ціле життя та й, може, хоч частку цієї любови. На закінчення діти і громада виконали з повагою безсмертний Шевченковий „Заповіт" і пом'янули його „не злим тихим словом".

Христина Рак Локасіо
(кол. учениця школи св. Івана)

В пам'ять нашої дорогої тети покійної ОЛІ ТКАЧУК, яка відійшла у вічність у Брні, Чеська Республіка, складаємо на потреби Львівської Наукової Бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України через Українську Народну Фундацію при УНСоюзі суму 600 дол.

Дзвенислава і д-р Любомир Явні
Уляна і Володимир Дячуки

IV Український Фестиваль в Курітібі

Курітіба, столиця стейту Парана, Бразилія, була центром фестивалю 8-го березня ц. р., де українська громада вдержує найдорожчі українські традиції, привезені першою іміграцією вже понад сто років тому.

Голова Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації Йосиф Вельгач і віцеконсул України Юлій Татарченко відкрили свято, в присутності великого числа української громади, на площі „Україна". В своїх словах Й. Вельгач зазначив, що це є історичний момент, бо фестиваль відбувається в тому самому місці, де півтора року тому був відкритий генеральний консулят України. Й. Вельгач зазначив патріотизм, чесність і компентацію Є. Татарченка, якому українська громада дає повну підтримку, яку продовжуватиме через його позитивну працю в інтересах для України.

Юлій Татарченко в своїх словах хвалив влаштування фестивалю, що є доказом, що традиція українського народу не занепадає. Дальше, віцеконсул підтвердив велику вартість економічних зв'язків Бразилії з Україною, називаючи кілька проєктів, які могли б бути дуже позитивні, як, наприклад, залізниця „Ферроесте", підземка Курітиби тощо.

Група учасників фестивалю (зліва): Ю. Репка, Є. Б. Мазепа, М. Мазепа — представник Хліборобсько-Освітнього Союзу, Ж. Рейс, Ю. Татарченко, Й. Вельгач.

В програмі фестивалю взяли різні фольклорні групи Бразилії, між якими головніші „Барвінок", „Полтава", „Соловейко", як рівнож хор „Мастер" фольклорної групи „Барвінок", і діти суботньої школи української мови. Виступи груп захоплювали публіку, яка нагороджувала всіх гучними і довгими оплесками.

Крім вказаних авторитетних осіб, були присутні голова Українсько-Бразилійського Клюбу Інж. Петро Єдин, голова Т-ва Прихильників Української Культури економіст Ярослав Гребінник, радник міста Курітиби Жуліета Реіс, дружина віцеконсула Анна Татарченко, директорка суботньої школи Євгенія Б. Мазепа, голова фолькльорної групи „Барвінок" і організатор виступу Рожеріо Фігейредо, голова фолькльорної групи „Полтава" Єдеон Вістуба, голова фолькльорної групи „Київ" Юрій Репка та інші.

Всі присутні вийшли з фестивалю дуже задоволені, коментуючи, щоби такі виступи організувалося частіше.

Д-р Михайло Рубінець

Ділимося сумною вісткою, що 14-го квітня 1998 р. закінчив свою земну мандрівку

бл. п.
БОГДАН ГУЦАЛ

учитель-педагог та щирий український патріот
нар. 15-го березня 1905 р. в Золотій Слободі, Україна.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в українській католицькій церкві св. Константина, Міннеаполіс, МН,
ПОХОРОНЕНИЙ на цвинтарі Гілсайд.

Залишені в глибокому смутку:
дружина — КАТРЯ
син — МАРКІЯН
невістка — ЖЕНЯ
та племінники в ЗСА, Україні та Канаді.

Просимо про молитви за душу покійного.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого ЧОЛОВІКА і ТАТА

бл. п.
РОМАНА ДОМБЧЕВСЬКОГО

будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в церквах:

св. Йосафата в Рочестері, Н.Й., 30-го травня 1998 р.;
Різдва Пречистої Діви Марії, Лос Анджелес, Каліф., 28-го травня 1998 р.

Просимо згадати св. п. Романа у своїх молитвах.

Вічная пам'ять!

-1-го травня припадає
ВОСЬМА БОЛЮЧА РІЧНИЦЯ СМЕРТИ
нашого незабутнього, найдорожчого БАТЬКА

бл. п.
о. ЛЕВА ЛЮБИНСЬКОГО

Заупокійні
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені

в церкві Пресвятої Тройці в Кергонксоні, Н.Й.;
в церкві св. Йосафата в Ню Бриттан, Конн.

Просимо згадати покійного у своїх молитвах.
Вічна йому пам'ять!

РОДИНА

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ
1-ої УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ
СТАНИЦЯ РОЧЕСТЕР, Н.Й.
Ділимося з побратимами сумною вісткою, що 25-го березня 1998р. в Атланті, Джорджія, відмаршував у засвіти

св. п.
РОМАН БІЛИК

підстаршина Дивізії Галичина, учасник боїв під Бродами,

Дружині Галині та цілій родині покійного складаємо сердечні вислови співчуття.

УПРАВА СТАНИЦІ
Рочестер, Н.Й.

Українська громада у Томс Ривер вшанувала Великого Пророка

Українська громада в Томс Ривер, Н. Дж., єднається з громадами в Україні та цілому світі, щоб віддати низький поклін нашому неперевершеному пророкові та генієві Тарасові Шевченкові. Отож 12-го березня ц. р. наша громада зібралась багатолюдно в домі міського уряду, щоби відзначити це небуденне свято.

Святкування започаткував наш хор відспіванням Шевченкового „Заповіту". Відтак палке вступне слово українською та англійською мовами виголосив Ігор Дворян, а хор відспівав „Садок вишневий коло хати". Відтак наші наймолодші Анастазія, Вася та Маруся Лорія віддеклямували три Шевченкові поеми. Хор знов пописався українською народною піснею „Ой під гаєм, гаєм". Меленькі Катруся та Михась Стоцько гарно віддеклямували вірш „Ой Тарасе", а хор заспівав „Думи мої". Прекрасно пописалися віддеклямуванням частини Шевченкового „Кавказу" англійською мовою три брати Дворяни — Олександер, Ґреґорі та Кристофер. Тоді хор знова заспівав „Реве та стогне Дніпр широкий". Уривок з поеми „Кавказ" українською мовою з відчуттям, віддеклямував Джан Бортник. Хор пописався народною піснею „Їхав козак за Дунай". Шевченкову поему „Маленькій Мар'яні" віддеклямувала Оля Грицак. Хор розвеселив публіку жартівливою піснею „Ой під вишнею, під черешнею". „Ой гляну я подивлюся" продеклямувала А. Ковар. Опісля хор відспівав патріотичну пісню „О Україно". Уривок з поеми „Розрита могила" продеклямувала Ніна Лорія, а Рузя Сінчак прекрасно передала духа поеми Т. Шевченка „Село".

Виконавці програми в Томс Ривер.

Кінцеве слово англійською мовою виголосив Джордж Пров, а українською Іван Ільків. Вони звернули увагу, що Україна мала вже тоді подібні то теперішніх проблеми зі своїми поганими дітьми, що спонукало Шевченка написати в „Посланні": „Доборолась Україна до самого краю, Гірше ляха свої діти її розпинають".

І. Дворян зложив подяку дітям, хорові та усім присутнім за так многолюдну участь.

Відспіванням національного гимну закінчено розвагову програму. Відтак усі присутні угощались солодким та кавою.

Програмою проводив І. Дворян. Організував програму святочний комітет під опікою Українсько-Американського Клюбу. Декорував Петро Грицак. Світлив Ковар.

І. Ільків

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези будуть поміщені у „Свободі" **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику".

Редакція „Свободи"

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч; Січ" — Іст Орендж Мастерс СК — 2:0
УСВТ „Ч. Січ" — Карні Скатс СК — 1:1

У двох чергових футбольних змаганнях за чемпіонат півпрофесійної „Еліт" дивізії „Ґарден Стейт Сакер Ліґ" перша дружина здобула 4 точки. Змагання з гаїтським клюбом, що були призначені на 5-го квітня ц. р., не відбулися з причини браку площі. Провід футбольної ланки УСВТ „Ч. Січ", згідно з прозьбою Управи ліґи відступив для суперників площу, на якій проводить свої домашні змагання, але коли на гру з'явилися обидві дружини і судді, господарі зустрічі забули заложити на ворота сітки і позначити площу, судді, виготовивши відповідний протокол, від'їхали домів. Згідно з правилом „ҐСЛіґи", гаїтянам зарахована поразка вислідом 2:0. Остаточне рішення має винести дисциплінарний комітет „ҐСЛіґи".

В неділю 19-го квітня ц. р. „січовики" відбули зустріч з лідером дивізії — Керні Скатс, яка закінчилася ремісом — 1:1. Як завжди, гра з школськими футболістами пройшла на вищому рівні, в якій, особливо шкотські футболісти, виявили притаманну їм працьовитість і завзятість. В першій половині „січовики" мали легку перевагу в грі, але здобути хоч би одного ґоля їх ослаблений напад не зумів. У другій половині на початку українські футболісти провели кілька гарних акцій в підвоpріття гостей, одну з яких в 70-ій хвилині Гриць Сергіїв закінчив ґолем, здобувши ведення — 1:0. Після цього ґоля шкотські футболісти накинули швидше темпо й більш жорстку гру, завдяки чому перейняли ініціятиву. Остаточно у 85-ій хвилині з наріжного викопу вони здобули гарного ґоля, яким остаточно встановили кінцевий вислід — 1:1.

Склад УСВТ „Ч. Січə в цих змаганнях: Мальдонато, Чешко, Вацлавський-Лянґе, Мигало, П. Паливода, Сергіїв, Рондос, Колодій, Талєрик, Ґулевич, Росман. Провідник Михайло Паливода, тренер В. Ковальов.

УСВТ „Ч. Січ" (жінки) — Статен Айленд „Сторм" (жінки) — 5:1

Жіноча дружина „Ч. Січі" в своїх чергових змаганнях за чемпіонат вищої жіночої дивізії „Ґарден Стейт Сакер Ліґ", здобула високу перемогу на виїзді, вислідом 5:1. Переможні ґолі для „Ч. Січі" здобули: Рабій — 3, Кеслер і Котос.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Погрожують львівським „Карпатам"

Продовжуються дискусії і акції футбольних чинників після несподіваної поразки київського „Динамо" завданої львівськими „Карпатами". Недавно наспів лист до керівника обласної адміністрації у Львові Михайла Гладія, в якому голова Професійної Ліґи України Григорій Суркіс (він же президент ФК „Динамо") погрозив „Карпатам", якщо вони не будуть дотримуватися правил, а їх симпатики гідної поведінки, в такому випадку у Львові не зможуть далі проходити ігри Професійної Ліґи. Лист Суркіса викликав критичні і навіть саркастичні коментарі у львівських футбольних колах. Вони відзначають, що провід „Динамо" не знає, як програвати з гідністю...

Тим часом львівські „Карпати" продовжують успішні виступи в іграх за чемпіонат Професійної Футбольної Ліґи України. Рівень гри „Карпат" піднесли досвідчені футболісти, що на цей сезон приїхали до Львова, або повернули із закордонних клюбів. Продуктивно була проведена підготова до сезону в Туреччині, Кипрі і Мадярщині. Тренером клюбу є Мирон Маркевич, якому допомагають Володимир Журавчик і Юрій Дячук-Ставицький.

В складі дружини виступають: воротарі Богдан Стронціцький і О. Береський; оборонці О. Чижевський, В. Єзерський, Є. Беньо, О. Євтушок, А. Петрик, А. Сапуга, О. Тимишин; помічники В. Микитин, Є. Назаров, Р. Толочко, Л. Вовчук, С. Ковалець, С. Мізін, С. Євглевський; напад — І. Гецько, В. Шаран, А. Соума, О. Паляниця, І. Ядлось, І. Плотко.

Попелюшка Оксана Баюл має шанс перетворитися на принцесу Баюл

Американський журнал „Піпл'с Маґазін" писав, що будинок Оксани в Симсбірі, Конн., нагадує звичайний дев'ятикімнатний готель із скупо умебльованими покоями. Тренувальний режим Оксани не лишає часу „для життя". Недавно вона розповіла репортерові: „Я не знаю, чому купила цей будинок... Він завеликий для однієї людини. Мені тут самотньо". Оксана скаржилася: „Все, що я маю — це праця, праця, праця... " . Зрозуміло, що така ситуація не могла не вплинути на молоду, не зформовану ще натуру. Поступово і попри настанови найближчих друзів, тренерки Змієвської, поведінка чемної і слухняної дівчинки змінилася. Почалося все із схильності до шикарного вбрання, із нової, не пов'язаної з ковзанням, веселої компанії. А закінчилося все болючо...

Перша поява серед публіки після автокастрофи стала для Оксани справжнім жахом. Організатори доброчинного виступу в каліфорнійському Стемфорді фактично обдурили дівчину, сказавши, що треба дати тільки кілька автографів і виконати простенькі „па" на льоді. А з'ясувалося згодом, що глядачі чекали від неї у той день серйозного виступу... Засвистали, а не готова в той вечір до виступу Оксана залишила лід зі слізьми... Втім, все це вже минуло. Недавно Оксана переїхала до Массачусетс, там з нею працюють новий тренер, хореограф, а головне, інший спосіб життя. „Я не хочу, щоб люди згадували про мене лише як про колишню олімпійську чемпіонку. Я б хотіла, щоб мої майбутні внуки, дивлячись на мої світлини, бачили мене квіткою, лебедем, метеликом. Я хочу, щоб мене цінили за мій артизм". Виходить, що переїзд Оксани — це не відступ, а початок нового етапу кар'єри. А в Симсбірі... В Симсбірі залишилося чимало друзів. Зрештою, там тренує Віктор Петренко. Без сумніву,незабаром Оксана знову виступатиме там, де розпочалися її американські пригоди.

А тепер дещо про сьогоднішні уподобання нашої героїні. Відпочиваючи від напружених тренувань, Оксана Баюл особливо полюблює музику — „різну, залежно від настрою". Любить Мадонну, українських співаків, „Роллінґ Стовнс". Улюблені фільми — „Англійський пацієнт", „Евіта"... Час від часу Оксана відвідує бродвейські вистави. Разом із своїм приятелем Джанні Лавой „мандрує Інтернетом", де, до речі, сотні сторінок присвячено саме їй... Як підкреслює Оксана, Джанні — це тільки для Інтернету. Зустріч з коханням все ще далеко. Полюблює і подорожі; їй подобається Лос Анджелес і Ню Йорк... Відпочинок? Найкраще, на її думку, проводити його у Маямі, адже там „океан, пляжі і прекрасна архітектура". Баюл пишається своєю новою книгою „Секрети фіґурної їзди". В ній розповідає про своє життя, починаючи від 1994 року, і багато місця приділяє особливостям, які притаманні професійному спортові... І, нарешті, як виявляється, міс історія непогано куховарить... Журнал „Вюс Он" констатує, що „Оксана позбулася образу Попелюшки і це, безперечно, добре. Хоча її популярність і далі є високою, вона не звертає на це уваги. Баюл „знайшла себе". Стала нарешті впевненою артисткою, що здатна викликати довір'я. Вона перемогла всі нещастя і тепер сильна, як ніколи.

Що ж, втішимося. Адже гарна казка, виглядає, матиме продовження. Хто зна, можливо колись О. Баюл продемонструє свою майстерність і українським шанувальникам її таланту. Принаймні хотілося б у це повірити.

Аскольд Єрьомін
„Високий Замок"

Золотий ювілей у прикладній родині

В невеликій, але дуже діяльній українській громаді в містечку Палатайн відбулася недавно радісна подія. В суботу, 28-го лютого ц.р., у великій залі місцевого Дому СУМА-ООЧСУ зійшлися родина та приятелі, щоб відзначити Золотий ювілей подружнього життя Євгенії та Євгена Васюнців. А розпочалася ця їхня спільна життєва мандрівка ще в 1948 році, весіллям в таборі Реґенсбурґ в Німеччині, де вони тоді жили.

Діти ювілятів Ярослава Абрамюк, Марійка Курпіта та д-р Мирон Васюнець з родинами зробили все, щоб цей ювілей їхніх батьків вийшов якнайкраще.

Золотоювілейна гостина була попереджена „Вечірнею з благословенням подружжя" в соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, яку відслужив о. Мирон Панчук і в якій дияконував о. Ярослав Мендзюк.

Ввечері, в присутності всіх запрошених гостей, у залі в Палатайні діти зустріли шановних батьків з традиційним весільним короваєм та відповідним словом їхньої доні Ярослави. Зворушливо також говорив і дякував батькам за все їхній син, молодий адвокат Мирон.

Цілою гостиною вміло і з доброю дозою дотепу провадив Мирон Куляс. Він розповів, як він особисто запізнався з Євгенією на сумівському літньому таборі в 50-их роках, він один із таборовиків, а шановна солєнізантка працювала тоді в кухні.

Характеристичною та спільною рисою цілої родини Васюнців є те, що вони під час приїзду з „третьою хвилею" в 1949 році до Чикаґо завжди були і далі є активні в середовищі СУМ чи ООЧСУ. Євген, маючи акторські здібності, деякий час брав участь у виставах театрального гуртка Осередку СУМ ім. М. Павлушкова в Чикаґо. Була і „служба" в батьківських комітетах.

З переїздом в 1966 році до містечка Палатайн родина Васюнців відразу включилася до праці в місцевій громаді і багато спричинилася в її розбудові. Євген став членом 31-го Відділу ООЧСУ, а Євгенія у Відділі ОЖ ОЧСУ ім. О. Пчілки, який у свій час очолювала. Разом з ними активними були і їхні діти в місцевому Осередку СУМ ім. полк. Дмитра Вітовського.

Васюнці є парафіянами собору свв. Володимира і Ольги в Чикаґо. Були вони також і членами Українського Народного Союзу.

На ювілейній гостині гості з Чикаґо, Палатайну і околиць, як і з дальших сторін, провели час весело і приємно. До гарної атмосфери спричинилася також і українська оркестра зі співачкою. Гості до вибору мали смачні харчі та різні напої, а на столі зі „солодким" було й кілька тортів.

Шановним ювілятам наспіли привіти від приятелів, і їх вітали представники місцевих і позамісцевих організацій. Відспівано для них і бадьоре „Многая літа".

Гості раділи тим, що Всевишній обдарував ювілятів можливістю відзначити таку „круглу дату" і бажали їм ще значно довше і спільно продовжувати свою життєву мандрівку.

Дітям подружжя Васюнців, організаторам цієї імпрези, став у пригоді тим разом їхній багатолітній досвід, що вони його набули своєю активністю в рядах СУМ як в Чикаґо, так і в Палатайні.

В.К.